

การศึกษาเปรียบเทียบกวีนิพนธ์ของพจนานันท์ จันทรสันติ กับกวีนิพนธ์ไฮกุของญี่ปุ่น

นางสาวศศิธร ลิ้มอภิบาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974 - 639 - 217 - 4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A COMPARATIVE STUDY OF POCHANA CHANDRASANTI'S POETRY
AND THE JAPANESE HAIKU

Miss Sasitorn Limapiban

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Comparative Literature

Department of Comparative Literature

Graduate School

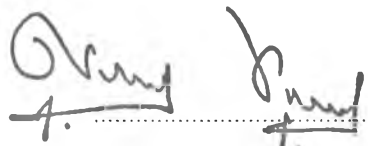
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

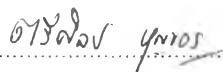
ISBN 974 – 639 – 217 – 4

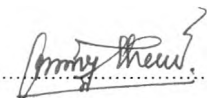
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบกวีนิพนธ์ของพจนานันท์ จันทร์สันติกับกวีนิพนธ์ไฮกุ
ของญี่ปุ่น
โดย นางสาวศศิธร ล้อมอภิบาล
ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา สถาอานันท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

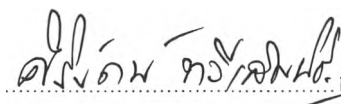

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตวีศิลป์ บุญขจร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา สถาอานันท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศศิธร ลิ้มอภิบาล : การศึกษาเปรียบเทียบกวีนิพนธ์ของพจนานันท์ จันทร์สันติ กับกวีนิพนธ์

ไฮกุของญี่ปุ่น (A COMPARATIVE STUDY OF POCHANA CHANDRASANTI'S POETRY AND

THE JAPANESE HAIKU) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์,

อ. ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.สุวรรณา สถาอานันท์, หน้า. 225. ISBN 974-639-217-4

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดประสงค์ในการศึกษาและเปรียบเทียบกวีนิพนธ์ของพจนานันท์ จันทร์สันติ กับกวีนิพนธ์ไฮกุของญี่ปุ่น เพื่ออธิบายอิทธิพลของวรรณกรรมชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง รวมไปถึงการศึกษาบทบาทสำคัญของปรัชญาความคิดทางศาสนาที่มีต่อการสร้างสรรค์บทกวีนิพนธ์

จากการศึกษาและเปรียบเทียบกวีนิพนธ์ดังกล่าวข้างต้น พบว่าพจนานันท์ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาความคิดของลัทธิเต๋าและนิกายเซ็นในการสร้างสรรค์บทกวี และการถ่ายทอดประสบการณ์เชิงศาสนาของกวี โดยพจนานันท์มีความสนใจและชื่นชอบไฮกุซึ่งมีรูปแบบที่สั้นกะทัดรัดและเรียบง่าย และเนื้อหาที่แสดงความสัมพันธ์ของกวีกับธรรมชาติ ดังนั้นพจนานันท์จึงพัฒนาสาระสำคัญของไฮกุให้เป็นบทกวีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและลงตัวตามสภาวะแห่งการสร้างสรรค์ของกวี

ภาควิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
สาขาวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิสิต ศศิธร ลิ้มอภิบาล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สุวรรณา สถาอานันท์

พิมพ์ต้นฉบับทักด้อยวิชาโทอักษรภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

C710285 : MAJOR COMPARATIVE LITERATURE

KEY WORD: HAIKU/ JAPANESE POETRY/ THAI POETRY/ INFLUENCE

SASITORN LIMAPIBAN : A COMPARATIVE STUDY OF POCHANA

CHADRASANTI'S POETRY AND THE JAPANESE HAIKU, THESIS ADVISOR :

ASSO.PROF. ANONGNAT THAKOENGVITH, Ph.d., ASST.PROF. SUWANNA SATHA-

ANAN, Ph.d., 225 pp. ISBN 974-639-217-4

This thesis aims to study and compare the poetry of Pochana Chandrasanti with Japanese haiku to explain the way that one nation's literature influences the other. It also focuses on the important role of religious philosophy on their poetic creativity.

The result of the study shows that both of them are dominated by the philosophy of Taoism and Zen Buddhism when creating and recounting their religious experience through poems. Pochana finds that he is very fond of and interested in haiku which consists of either short and simple form or its profound content expressing the relations between poet and nature. Consequently, he has developed the essence of haiku for the poem with specific characteristic to match his conditions of creativity.

ภาควิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ

สาขาวิชา.....วรรณคดีเปรียบเทียบ

ปีการศึกษา.....2540

ลายมือชื่อนิสิต..... พลวิธ ดิษยกุล

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... Jimmy Theewit

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... Jim Nam

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคณาจารย์ในสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณาจารย์ในภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสาทวิชาความรู้ที่มีอาจประเมินค่าได้

ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ตริศศิลป์ บุญขจร ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.อนงค์นาฏ เกกิงวิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา สถาอานันท์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ และสละเวลาอันมีค่า ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย และกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โครงการเมธีวิจัยอาวุโส (สาขากวีนิพนธ์) โดยมีศาสตราจารย์ ดร. เจตนา นาควัชระ เป็นหัวหน้าโครงการ ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคุณพวงา จันทรสันติ ที่ได้เอื้อเฟื้อหนังสือประกอบการทำวิจัยและความคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการทำวิจัยอย่างยิ่ง

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณพ่อ-แม่ ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่ลูกเสมอมา และขอขอบคุณพี่นนพร พี่นิต พี่ธน ตลอดจนพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทนำ.....	๑
- ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
- วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	๒
- แนวเหตุผล สมมติฐาน.....	๒
- ขอบเขตการวิจัย.....	๒
- วิธีการวิจัย.....	๓
- ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	๓
- ข้อตกลงเบื้องต้น.....	๓
บทที่	
๑ กวีนิพนธ์ไฮกุ.....	๕
๑.๑ ประวัติความเป็นมาของกวีนิพนธ์ไฮกุ.....	๕
๑.๒ รูปแบบและเนื้อหาของกวีนิพนธ์ไฮกุ.....	๑๘
๑.๒.๑ จันท์ลักษณะของกวีนิพนธ์ไฮกุ.....	๑๘
๑.๒.๒ คำแสดงฤดูกาล.....	๓๑
๑.๒.๓ คำวรรคตอน.....	๗๔
๑.๒.๔ คำเลียนเสียงธรรมชาติ.....	๙๑
๒ กวีนิพนธ์ของพจนานันท์.....	๑๐๙
๒.๑ รูปแบบของกวีนิพนธ์ของพจนานันท์.....	๑๑๐
๒.๑.๑ ความเรียบง่ายในการใช้ภาษา.....	๑๑๐
๒.๑.๒ การใช้คำซ้ำ.....	๑๒๒
๒.๑.๓ รูปแบบบทสนทนาในบทกวี.....	๑๒๗
๒.๑.๔ บุคลาธิษฐาน.....	๑๓๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๒ เนื้อหาในบทวีของพจนานุกรมสันติ	๑๓๖
๒.๒.๑ ธรรมชาติ	๑๓๘
๒.๒.๒ วิธีชีวิตและความเป็นอยู่.....	๑๔๓
๓ การศึกษาเปรียบเทียบกวีนิพนธ์ของพจนานุกรมกับกวีนิพนธ์ไฮกุ	๑๔๘
๓.๑ ปัญหาเท่าและเซ็นในการสร้างสรรค้ไฮกุ	๑๕๐
๓.๑.๑ ความสั้นกะทัดรัด.....	๑๕๑
๓.๑.๒ จันท์ลักษณะและความเรียบง่าย.....	๑๕๙
๓.๒ เนื้อหาหรือการถ่ายทอดประสบการณ์เชิงศาสนา.....	๑๗๐
๓.๒.๑ การค้นพบธรรมชาติที่แท้.....	๑๗๐
๓.๒.๒ ฟุเอะคิรวโค.....	๑๘๔
๓.๒.๓ การสร้างสรรค้อย่างไรดียงสา.....	๑๘๓
๓.๒.๔ ชะบิ (Sabi) หรือ ความงามอย่างสันโดษ.....	๒๐๔
บทสรุป.....	๒๑๓
รายการอ้างอิง.....	๒๑๗
บรรณานุกรม.....	๒๒๑
ภาคผนวก	๒๒๒
ภาคผนวก ก.....	๒๒๒
ภาคผนวก ข.....	๒๒๓
ภาคผนวก ค.....	๒๒๔
ประวัติผู้เขียน	๒๒๕